

GULYÁS JÓZSEF

Az eltűnéstől az emberölésig

Sajnos az országban nagyon sok életellenes bűncselekmény történik, ennek ellenére úgy gondoltam, hogy egy olyan ügyet mutatok be, amely valóban eltért a szokványostól. Országos szinten ugyanis csak néhány esetben fordult elő, hogy emberölés elkövetésének megalapozott gyanúja miatt úgy rendelkez el nyomozást, hogy nem volt holttest. A feldolgozott ügyben a holttestet megtaláltuk, az elkövetőt sikerült felderíteni, bíróság elé állítani. Az idáig vezető utat szeretném most másokkal megismertetni.

Előzmény

2008. július végén a szabadságomat töltöttem, amikor is a híradásokból értesültem arról, hogy a pécsi Bokor utcai garázsoron felgyújtottak egy személygépkocsit, és annak tulajdonosa eltűnt.

2008. augusztus közepén, az egyik munkanapomon a délelőtti órákban felhívott a kapusszolgálat azzal, hogy egy hölgy beszélni szeretne velem. A hölgy *P. Erika* volt, és elmondta, hogy az élettársa, *H. Vilmos* július 26-án elindult dolgozni, és azóta sem ment haza, a gépkocsiját kiegészve találták meg. Úgy érzi, hogy bűncselekmény áldozata lett.

A következő munkanapomon átmentem a kapitányságra, és áttanulmányoztam a *H. Vilmos* eltűnésével kapcsolatos ügyet. 2008. július 26-án 20.30 körül állampolgári bejelentés érkezett a rendőrség ügyeletére, hogy a Bokor utcai garázsoron felgyújtottak egy személygépkocsit, kéri a rendőrség és a tűzoltóság segítségét. A kiérkező tűzoltók a tüzet megfékezték, és megállapították, hogy szándékos gyújtogatás történt. A rendőrök a gépkocsi rendszáma alapján lekérték a gépkocsi tulajdonosának adatait. Ez után a járőr kiment a gépkocsi tulajdonosának pécsi lakcímére, ahol annak 27 éves lánya, *H. Andrea* tartózkodott. A járőrök beszámoltak az Opel Vectra kiégéséről, majd megkérdezték, mit tud az édesapjáról. Elmondta, hogy az édesapja az élettársával *P. Erikával* él, a nő lakcímén. A délutáni órákban már többször hívta az édesapját telefonon, de nem érte el. Az este folyamán *P. Erika* többször hívta őt telefonon, és érdeklődött, hogy tud-e valamit a férfiről, mert ő nem éri el.

Az elsődleges adatgyűjtésekből kiderült, hogy az ötvenéves H. Vilmos főállásban üveges, másodállásban pedig a Provident Pénzügyi Zrt.-nél dolgozik üzletkötőként és pénzbeszedőként, és szabadidejében hetente néhányszor jár kölcsönöket kihelyezni, illetve a pénzt beszedni. Ilyenkor a gépkocsijával járta végig az ügyfeleket, a munkáját általában este nyolc körül szokta befejezni.

A helyszíni szemlén a kiégett gépkocsi csomagtartójából előkerült H. Vilmos hátizsákja, benne a pénztárcája kétezernégyszáz forinttal, a személyi igazolványa, a jogosítványa, a bankkártyája, a gépkocsi forgalmi engedélye, a kulcsosmói, valamint az utastérből előkerült két összegezt mobiltelefon. A munkájával kapcsolatos papírok is előkerültek, de összegeve. Az ügyfelektől beszedett pénz viszont nem volt a gépkocsiban.

H. Andrea feljelentése alapján a Pécsi Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya 2008. július 27-én nyomozást rendelt el ismeretlen tettes ellen a Btk. 324. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő rongálás büntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt.

A nyomozás folyamán kiderült, hogy 2008. július 26-án napközben H. Vilmos több címen is járt, ahol kölcsönöket helyezett ki, illetve ahonnan pénzt szedett be. A beszerzett adatok szerint H. Vilmosnál nagyjából 389 340 forint lehetett. Utoljára a pécsi *Cs. Istvánnál* járt. Cs. elmondta, hogy az életársával él együtt, és összesen hatvanegyezer forint kölcsönük van a Providentnél. H. Vilmos kb. 18.05-kor járt a lakásukban, ők tízezer forintot, kétheti törlesztőrészletet adtak neki, majd a férfi az autójába ült, és elhajtott.

H. Vilmos következő ügyfele *B. Tiborné* volt, 19.00 órára kellett volna oda mennie, de nem érkezett meg.

Kihallgatták a férfi élettársát, P. Erikát, akivel 13 éve élnek együtt. H. Vilmos 2008. február 29. óta dolgozott másodállásban a Providentnél ügyintézőként, gyorskölcsönöket kézbesített, illetve törlesztőrészleteket szedett be. E tevékenységét munkanapokon a szabadidejében, míg szombaton reggeltől estig végzi, úgy nagyjából nyolc óráig. Így volt ez 2008. július 26-án, szombaton is. Soha nem volt hiánya. A kérdéses napon este kilenc óra körül próbálta telefonon felhívni Vilmost, de nem vette fel a telefonját. Aggódni kezdett, felhívta a rendőrséget, ahol elmondták neki, hogy a férfi gépkocsija kiégett, őt magát pedig keresik. Elmondása szerint a kapcsolatuk jó, kiegyensúlyozott volt, jól éltek, nem veszekedtek. Kizártnak tartotta, hogy az élettársa elhagyta volna.

Ezzel párhuzamosan jelentette be az édesapja eltűnését a Pécsi Rendőrkapitányságon H. Andrea. A kapitányság helyszínelő és akcióosztálya közigazgatási hatósági eljárás keretén belül megtette a szükséges intézkedéseket, de

ezek nem vezettek eredményre. A rongálás büntette, illetve a közigazgatási hatósági eljárás folyamán beszerzett adatok, valamint a megérzésem alapján arra jutottam, „nem zárható ki, hogy H. Vilmos bűncselekmény áldozata lett, majd a holttestét elrejtették, a gépkocsiját felgyújtották”.

Ezekre tekintettel javasoltam az osztályvezetőmnek, hogy rendeljünk el nyomozást a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a szerint minősülő emberölés büntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen, H. Vilmos felkutatása, illetve az esetleges elkövető(k) sikeres felderítése érdekében.

2008. augusztus 18-án felvettem a kapcsolatot H. Vilmos élettársával és a lányával, és tájékoztattam őket, hogy megtörtént a nyomozáselrendelés. Elmondtam nekik, hogy a nyomozás alatt mindent elkövetünk annak érdekében, hogy kiderüljön, mi történt. Sajnos azzal is számolni kell, hogy a férfi bűncselekmény áldozata lett. Tudomásul vették, hogy a nyomozás hosszadalmas, aprólékos lesz, és hogy azt sem kizárt, hogy nem járunk eredménnyel. A nyomozás elrendelése után úgy döntöttünk, hogy nem indokolt nyomozó csoport felállítása, jobbnak láttuk, ha csak a társam és én dolgozunk az ügyön. Minden egyes érintettel mi akartunk beszélni, hogy semmilyen információ ne kerülje el a figyelmünket. Fontosnak tartottuk az ügyfelekről kialakított a személyes benyomást.

A nyomozás menete

Az első napokban nagyon részletesen kihallgattuk H. Andreát és P. Erikát. Megtudtuk, hogy a férfi 2008 februárja óta dolgozott a Providentnél. Két mobiltelefonja volt. A kérdéses szombaton reggel nyolckor indult az ügyfeleihez, majd délben hazament ebédelni, és két órakor folytatta a munkáját. Farmernadrágot, sportcipőt és pólót viselt.

Mivel H. Vilmos minden jel szerint a másodállásával kapcsolatosan tűnt el vagy vált bűncselekmény áldozatává, így felvettük a kapcsolatot a Provident Pénzügyi Zrt. vezetőjével, és beszereztük a legfontosabb információkat a tevékenységéről és az ügyfélköréről.

A képviselők egyedül dolgoztak, ily módon mindig veszélyben voltak, hiszen az ügyfelek tudták, hogy mindig van náluk készpénz.

H. Pécs délkeleti területén dolgozott, és általában hetven ügyfele volt. A kérdéses napon azonban nem csak a saját ügyfeleit kereste fel, egy munkatársát kellett helyettesítenie, akihez az északkeleti terület tartozott, és neki is nagy-

jából hetven ügyfele volt. A Provident vezetőjétől megkaptuk azoknak az ügyfeleknek a listáját, akikkel H. Vilmos aktuálisan kapcsolatban állt.

Ezek után megkezdttük az ügyfelek egyenkénti kihallgatását, feltérképezését. E feladattal párhuzamosan megkértük a H. által használt két mobiltelefon híváslistáját az eltűnése napjára, illetve az az előtti egy hétre.

Az ügyfelek körében végzett adatgyűjtésekben, kihallgatásokban nem bízunk, de fontosnak, szükségesnek tartottuk, hogy lássuk az ügyfelek viselkedését, és hogy ki milyen környezetben lakik. Bízunk abban, hogy az elkövető közel lakik a gépkocsi felgyűjtésének helyszínéhez, hiszen nem kockázathatta, hogy idegen autóval hosszabb utat tegyen meg, ezáltal növelve a lebukás veszélyét. A gépkocsit a város északkeleti részén gyűjtötték fel, azon a környéken, ahol H. Vilmos helyettesített. Mivel holtest nem volt a kiegészített járműben, illetve annak környezetében, arra gondoltunk, hogy ha a férfi bűncselekmény áldozata lett, akkor az az ügyfél lakókörnyezetében történt, tehát annak a közelében kellett elrejtteni. Ezért volt fontos, hogy minden ügyfél lakókörnyezetét lássuk. Sajnos a nyolcvan százalékuk családi házban élt, amelyhez udvar, kert is tartozott.

A kihallgatások folyamatosan zajlottak, közben megkaptuk H. két telefonjának híváslistáját. A kiértékelésekor kiderült, hogy a férfi a saját készülékén csak a hozzátartozóival és a barátaival beszélt, nekik azonban nem lehetett szerepük a bűncselekmény elkövetésében. A szolgálati telefonján lebonyolított hívások adatai alapján a férfi csak az ügyfelekkel tartott kapcsolatot. H. Vilmos az eltűnésének napján huszonhárom ügyféllel beszélt telefonon. Kihallgatásukkor elmondták, hogy telefonon egyeztettek az időpontot, mikor menjen hozzájuk a törlesztőrészletért. Olyan ügyfél is volt, aki elmondta, ő azt beszélte meg a férfival, hogy a kérdéses napon ne menjen hozzá a törlesztőrészletért, mert nem tud fizetni.

H. Vilmos utoljára A. Istvánnét hívta 18.30-kor, azután már nem beszélt senkivel. Utoljára Cs. Istvánnál járt 18.00-kor, a következő ügyfele B. Tiborné volt, de a megbeszélés 19.00 órai időpontra nem érkezett meg.

A kihallgatások és a híváslisták kiértékelésekor sikerült feltérképeznünk, hogy a kérdéses napon a férfi mely ügyfeleknél járt, és mikor: 18.15-kor eljött Cs. Istvántól, majd 18.30-kor A. Istvánnét hívta telefonon, és nem érkezett meg B. Tiborné lakására, aki 19.00 órára várta.

Az elsődlegesen beszerzett adatok alapján két ügyfél került látókörbe, akiknek közül lehetett H. Vilmos eltűnéséhez. Az egyikük H. Ivett, a másik A. Istvánné.

H. Ivett a tanúvallomása szerint 2008. július 5-én százhatvanezer forint gyorskölcsönt vett fel H. Vilmostól. A szerződéskötésre és készpénzátadásra H. Ivett házában került sor. A házban tartózkodott a nő akkori barátja, *T. József* is. Július 12-én, majd 19-én rendben lezajlott a heti részletfizetés. A július 26-án esedékes részletfizetés tekintetében H. Ivett abban egyezett meg H. Vilmostal, hogy kilenc órakor találkoznak. A jelzett napon azonban reggel nyolc óra körül küldött egy sms-t a férfinak, azzal, hogy a délután négy óra alkalmasabb lenne neki. A tanúvallomásában H. Ivett azzal indokolta a megbeszélte reggeli találkozó lemondását, hogy egy elfelejtett programja miatt el kellett mennie otthonról.

Noha H. Ivett mindvégig tagadta, hogy köze lenne H. Vilmos eltűnéséhez, szükségesnek tartottuk a poligráfus vizsgálatot. Erre szeptember 17-én került sor. A szaktanácsadói vélemény alapján a nő az inkriminált kérdésekre igazat választott, szavahihetősége nem volt megkérdőjelezhető. Tehát a H. Ivett kapcsán felmerülő gyanút nem sikerült megalapozottá tenni.

A. Istvánné az egészségügyben dolgozik, elvált és egyedül neveli a gyermekeit. Egy emeletes családi házban laknak, amelyhez kert is tartozik. Az épület néhány utcára van attól a garázsortól, ahol H. Vilmos gépkocsiját felgyújtották. A. Istvánné tanúkihallgatására augusztus 28-án került sor.

Sokat mesélt a családjáról, megemlítette, hogy van egy 19 éves fia, *A. István*, aki jelenleg nem dolgozik, de rendőr szeretne lenni. Kérdésre elmondta, hogy nehéz anyagi helyzetben vannak, mivel a házon hárommillió forintos jelzáloghitel van, és ezenkívül további három hitelt vett fel a közelmúltban a Providenttől. Utóbbi 420 ezer forint, hetente tízezer forinttal törleszti. A hiteleket *Cs. Eszter*től vette fel. Többször előfordult, hogy A. Istvánné nem tudott fizetni. A képviselők nem szerették, ha egy ügyfél haladékat kér. *Cs. Eszter* július közepén tájékoztatta A. Istvánnét, hogy a kéthetes szabadsága alatt a kollégája, H. Vilmos helyettesíti. A. Istvánné elmondta továbbá, hogy július 26-án úgy 15 és 16 óra között H. Vilmos felhívta őt, hogy mikor lehet a pénzért. Mondta neki, hogy ne menjen, mert a héten nem tud fizetni. Pontosabban arra kérte a férfit, hogy hívja később, addig megpróbál valakitől kölcsönkérni. Elmondása szerint a férfi ezt tudomásul vette. Átment a szomszédjához, *K. Krisztinához*, de ő nem tudott neki tízezer forintot adni. Este fél hétkor, amikor H. Vilmos felhívta, mondta neki, hogy nem tud fizetni, egy hét múlva kifizeti a részletet az elmaradással együtt. A telefonbeszélgetés után egy ismerőséhez ment, tehát több óráig nem volt otthon. Kérdésre elmondta, hogy H. Vilmos eltűnéséről akkor értesült, amikor a Pécsi Rendőr-

kapitányság munkatársai beszéltek vele. Az esetről, illetve az autó felgyújtásáról semmiféle információval nem tudott szolgálni.

Arra kértem, hogy másnap küldje be a fiát, mivel őt is ki kell hallgatnom az ügyben. A. István a megbeszélrt időpontra bejött, majd elmondta, hogy H. Vilmost látásból ismeri, egyszer látta július közepén, amikor a férfi Cs. Esztert helyettesítette, és ment hozzájuk a pénzért. Elmondta továbbá, hogy nincs barátnője, de közelebbi kapcsolatban áll a szomszédjukkal, K. Krisztinával, erről az édesanyja nem tud. Július 26-án délelőtt otthon volt. Arról tudott, hogy H. Vilmos a délutáni órákban megy hozzájuk a pénzért. Délután átment a szomszédba K. Krisztinához, és este tízig ott maradt. Szükségesnek tartottuk A. Istvánné és A. István poligráfós vizsgálatát. A. Istvánné vállalta, A. István azonban úgy vélte, hogy már mindent elmondott az ügyről, amiben tudott, abban segített, nem kíván tovább ezzel foglalkozni, a poligráfós vizsgálatot *nem vállalja*.

A. Istvánné poligráfós vizsgálatára október 1-jén került sor. A szakértő a szaktanácsadói véleményében leírta, hogy A. Istvánné a vizsgálat alatt együttműködő volt, de a fennálló betegsége miatt a vizsgálatot félbe kellett szakítani. A vizsgálat folytatása, illetve a kontrollvizsgálat nevezett gyógyulása után lehetséges. Meglepett bennünket, hogy a szakértő nem tudta befejezni a vizsgálatot, A. Istvánné ugyanis semmiféle betegséget nem említett a vizsgálat előtt. A kontrollvizsgálat időpontját október 31-re tettük, ez A. Istvánnénak is megfelelt.

A vizsgálat után a szakértő a véleményében leírta megjegyzésként, hogy *„A. Istvánné a vizsgálaton szóban együttműködő volt, állítása szerint nem vett be gyógyszert. A vizsgáló megfigyelése alapján pszichés tempója az előző vizsgálathoz képest lassabb volt, illetve a vizsgálat végére jelentősen meglassult. A vizsgálat során többször meg kellett kérni, hogy tartsa nyitva a szemét, illetve egy esetben két kérdéssor felvétele között (egy-két perc) elszundított. A vizsgálat végeztével a vizsgálószékből felállva megtántorodott, majd az épületből kifelé menet is többször megtántorodott. A fenti tünetek a központi idegrendszerre ható gyógyszer pl. nyugtató bevitelére utalnak, mely hatását döntően a vizsgálat végére fejtette ki. Ez a körülmény megkérdőjelezi a vizsgálatl kapcsolatos együttműködési szándékát, illetve jelentős mértékben csökkentheti a vizsgálati lelet értékelésének pontosságát.”*

Az adatok alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy köze lehet H. Vilmos eltűnéséhez, illetve a bűncselekményt a fiával együtt követhették el.

Az egyik nap elmentünk A. Istvánné szomszédjához, K. Krisztinához. Az udvaron beszélgettünk, onnan ráláttunk A. Istvánék kertjére is. Az volt a cé-

lunk, hogy szemrevételezzük a területet. K. Krisztinával beszélgettünk A.-ék kertjéről, hogy milyen szépen művelt. Abban bízunk, hogy a nő megemlíti a látogatásunkat a barátjának, illetve A.-nének.

2009. január közepén megjelentem A. Istvánné házánál, és közöltem, hogy a fiával együtt keressenek fel a főkapitányságon 20-án. Nem igazán tetszett neki, de azt mondta, hogy ott lesznek a megbeszélte időpontban.

A. Istvánné és a fia 2009. január 20-án délelőtt kilenckor megjelent a főkapitányságon. Megtettük az előkészületeket, hogy az ott-tartózkodásuk idején a kertjüket hullakereső kutya segítségével átvizsgáljuk, valamint elvégezzük a házkutatást. A. Istvánnét az udvarra néző ablakhoz kísértem, és megmutattam neki, mekkora erővel vonulunk ki hozzájuk. Közöltem vele, hogy ha megtaláljuk H. Vilmos holttestét, emberöléssel fogjuk őket gyanúsítani. A. Istvánné elgondolkodott, majd kérte, hogy beszélhessen a fiával. Erre természetesen nem adtam lehetőséget.

A szomszédos irodában A. Istvánnal is közöltem a házkutatás, illetve a kert átvizsgálásának tényét, majd neki is megmutattam, hogy mekkora erővel indulunk a házukhoz.

Röviddel ez után A. István megtört, és beszélni kezdett. Elmondta, hogy a házuk északi részénél lévő kertben, egy tuja közelében van elásva H. Vilmos holtteste. Egy zöld ponyvába tekerte be, nagyjából hatvan centi mélyre elásta, majd a test fölötti részt lebetonozta. Az elkövetés eszköze, egy vascső is a holttest mellett van.

A helyszíni szemlét kiterjesztettük a családi ház helyiségeire, de a szemlebizottság nem észlelt a bűncselekménnyel összefüggésbe hozható nyomot, elváltozást.

A gyanúsított őrizetbe vétele

A holttest megtalálása után sor került A. István előállítására, 14.40-kor emberölés büntette elkövetésének megalapozott gyanúja miatt megkezdődött a kihallgatása a kirendelt védő jelenlétében. A kihallgatás csaknem négy órán keresztül tartott, A. István részletes beismerő vallomást tett.

Gyanúsított ki hallgatása után őrizetbe vettük, majd a bíróság elrendelte az előzetes letartóztatását.

2009. január 22-én elrendeltük a holttest két szakértős boncolását, amely megállapította a halál időpontját. A boncoláskor mintát vettek a későbbi DNS-vizsgálathoz.

2009. január 29-én igazságügyi orvos szakértőt rendeltünk ki annak megállapítása céljából, hogy a helyszíni szemlén lefoglalt vascsővel okozhatták-e a sérüléseket a gyanúsított által elmondottak szerint, illetve megállapítható-e a különös kegyetlenség. Az orvos szakértői vélemény szerint a gyanúsított vallomása nem támasztható alá, mivel a holttesten több sérülés volt. A sérülések keletkezettek a vascsőtől. A sérülések elhelyezkedése és jellege alapján orvos szakértői szempontból különös kegyetlenség nem állapítható meg.

A nyomozás idején H. Vilmos hozzátartozóitól beszereztük a férfi fogkefjét, illetve borotváját.

Hemogenetikus szakértővel DNS-t izoláltattunk a borotvából, fogkeféből, majd a mintákat összehasonlítottuk a boncoláskor rögzített mintával. A szakértő véleményében leírta, hogy a test H. Vilmos holtteste.

2009. február 4-én A. István gyanúsítottat folytatólagosan hallgattuk ki. Közlöttük vele, hogy a beszerzett adatok alapján a terhére rótt cselekmény minősítése megváltozott, és megalapozottan gyanúsítható egyrendbeli, a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő, előre kitervelten, nyereségvágyból elkövetett emberölés büntettének elkövetésével, valamint egyrendbeli, a Btk. 324. § (1) bekezdésbe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő rongálás büntettének elkövetésével. Kihallgatásakor a vallomástételt megtagadta, és a későbbiekben sem tett érdemi vallomást.

Közben folytatólagosan hallgattuk ki a gyanúsított édesanyját, mivel szerettük volna tisztázni a szerepét, de a fia gyanúsítása után nem tett vallomást.

A holttest megtalálása után felkerestem H. Vilmos lányát és az élettársát. Azt akartam, hogy tőlem, ne pedig a médiából tudják meg, hogy megtaláltuk a szerettük holttestét, és van gyanúsított is.

A nyomozást 2009. május 12-én fejeztük be, a keletkezett iratokat vádemelési javaslattal megküldtük a Baranya Megyei Főügyészségnek, amely július 1-jén elkészítette a vádiratot, majd a Baranya Megyei Bíróságon megkezdődtek a tárgyalások.

Az ítélet

A bíróság a 2010. január 5-én kelt és a Pécsi Ítéletábla végzése nyomán 2010. július 7-én jogerössé váló ítéletével A. Istvánt bűnösnek mondta ki egyrendbeli nyereségvágyból elkövetett emberölés büntettében és egyrendbeli rongálás büntettében, ezért öt halmazati büntetésül tizenhat évi fegyházra ítélte, és tíz évre eltöltötte a közügyektől.

Összegzés

A bemutatott eset eredményes felderítése több, a kriminalisztikai szakirodalomban ismert tényező együttes meglétének és alkalmazásának tulajdonítható. Fontos szerepe volt a nyomozás során végzett lelkiismeretes, kitartó, alapos munkának, de a szerencse is mellénk szegődött. A közigazgatási hatósági eljárás (eltűnés) és a kisebb súlyú bűncselekmény (rongálás) logikai egységére, a közös pontok meglétére már korán felfigyeltek a kollégáim, de az emberölésben történő nyomozás elrendelésére csak az eltűnt férfi hozzátartozóival történő személyes jellegű beszélgetésem után került sor. Az emberölés nyomozásának elrendelése is ritkaság számba megy a hazai – és nemzetközi – rendőrségi gyakorlatban, hiszen nem volt holttest, csupán a megérzésünkre hagyatkozhattunk. A holttest hiánya értelemszerűen nehezítette munkánkat, emellett egy viszonylag széles gyanúsítottai kört kellett alapos vizsgálat alá vonnunk.

A sikert egy klasszikus krimináltaktikai fogás, a blöff hozta meg számunkra, az addig tanúként fellépők körüli egyre szorosabb pszichikai nyomással.

Úgy vélem, hogy a bemutatott nyomozati munka többek érdeklődésére is számot tarthat.